

A. KEIMENA

- (XXI) Brenno duce Galli, apud Alliam **flumen** deletis **legionibus** Romanorum, everterunt urbem Romam praeter Capitolium, pro quo immensam pecuniam acceperunt. Tum Camillus, qui diu apud Ardeam in exilio fuerat **propter** Veientanam **praedam** non aequo iure divisam, absens dictator est factus; is Gallos iam abeuntes secutus est: quibus interemptis aurum omne recepit
- (XXIV) Cum P. Cornēlius Nasica ad Ennium poētam venisset eique ab ostio quaerenti Ennium ancilla dixisset eum domi non esse, Nasica sensit illam domini iussu id dixisse et illum intus esse. Accipe nunc quid postea Nasica fecerit. Paucis post **diēbus** cum Ennius ad Nasicam venisset et eum a ianuā quaereret, exclamāvit Nasica se domi non esse, etsi domi erat. Tum Ennius indignātus quod Nasica tam aperte mentiebātur: “Quid?” inquit “Ego non cognosco vocem tuam?” Visne scire quid Nasica responderit?
- (XLII) Qui spem Catilinae mollibus **sententiis** aluerunt coniurationemque nascentem **non credendo** confirmaverunt; quorum auctoritatem secuti multi, non solum improbi verum etiam imperiti, si in hunc animadvertissem, crudeliter et regie id factum esse dicerent. Nunc intellego, si iste in Manliana castra pervenerit, quo intendit, neminem tam stultum fore, qui non videat coniurationem esse factam, neminem tam improbum, qui non fateatur.
- (XLVIII) Ea cerva quodam die fugit et **perisse** credita est. Cum aliquis Sertorio nuntiavisset cervam inventam esse, Sertorius eum iussit tacere; praeterea praecepit ut eam postero die repente in eum locum emitteret, in quo ipse **cum amicis** futurus esset. Postridie eius diei Sertorius, admissis amicis in cubiculum suum, dixit eis visum in somno sibi esse cervam, quae perisset, ad se reverti.

A. Να μεταφράσετε τα αποσπάσματα XXIV, XLVIII

B. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ:

- Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για την καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:

aequo:	τον ίδιο τύπο στον συγκριτικό βαθμό
flumen:	την κλητική πληθυντικού
urbem:	τη γενική πληθυντικού
exilio:	τη γενική ενικού
dictator:	την ονομαστική πληθυντικού
domi:	την αφαιρετική ενικού
aperte:	τον ίδιο τύπο στον υπερθετικό βαθμό
diēbus:	τη δοτική ενικού
Paucis:	την αιτιατική πληθυντικού του ουδετέρου γένους στον συγκριτικό βαθμό
coniurationemque:	την ίδια πτώση στον άλλο αριθμό
nascentem:	την αφαιρετική ενικού
iste:	τη δοτική ενικού
neminem:	τη γενική πληθυντικού
amicis:	την κλητική ενικού
sibi:	τον ίδιο τύπο στο ά' πρόσωπο
- Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για τον καθένα από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους:

acceperunt:	το β' ενικό του ενεστώτα στην προστακτική στην ίδια φωνή
est factus:	το γερουνδιακό στη δοτική του ενικού στο αρσενικό γένος
secutus est:	το απαρέμφατο μέλλοντα
venisset:	ο ίδιος τύπος στον παρατατικό
quaereret:	το γ' ενικό του παρατατικού στην οριστική στην άλλη φωνή
indignātus:	τη μετοχή του ενεστώτα στην ονομαστική ενικού στο θηλυκό γένος
cognosco:	το β' πληθυντικό του μέλλοντα στην υποτακτική στην ίδια φωνή
aluerunt:	το γ' πληθυντικό του υπερσυντελικού στην οριστική στην άλλη φωνή
intellego:	το απαρέμφατο μέλλοντα στην άλλη φωνή
fugit:	το γ' πληθυντικό του μέλλοντα στην προστακτική στην ίδια φωνή
perisse:	τη γενική του γερουνδίου
emitteret:	την αφαιρετική του σουπίνο
futurus esset:	ο ίδιος τύπος στον υπερσυντέλικο
admissis:	το γ' ενικό του παρακειμένου στην υποτακτική στην φωνή που είναι
reverti:	το β' πληθυντικό του ενεστώτα στην οριστική
- Να γίνει πλήρης συντακτική αναγνώριση των υπογραμμισμένων λέξεων των κειμένων:
- Να αναγνωριστούν πλήρως οι δευτερεύουσες προτάσεις:

«quod Nasica tam aperte mentiebātur»
 «ut eam postero die repente in eum locum emitteret»

5. «non aequo iure **divisam**»: Να αναλυθεί η μετοχή στην αντίστοιχη δευτερεύουσα πρόταση.
6. Να μετατραπεί ο ευθύς λόγος σε πλάγιο: “Tu mihi ipsi non credis?” (Nasica interrogat)
7. Να γίνει σύμπτυξη της δευτερεύουσας πρότασης με χρήση μετοχής:
«**Tum Ennius indignatus quod Nasica tam aperte mentiebatur...inquit**»
8. Να αναγνωρισθεί ο υποθετικός λόγος και να μεταφερθεί στο είδος της ανοικτής υπόθεσης στο παρελθόν:
«**si in hunc animadvertissem, crudeliter et regie id factum esse dicerent.**»
9. «**quod imperandum militibus esset**»: Να μετατραπεί η παθητική σύνταξη σε ενεργητική με τη χρήση του *debet + απαρέμφατο*.
10. **propter praedam**: Να δηλωθεί ο προσδιορισμός της αιτίας με εναλλακτικούς τρόπους εκφοράς.
11. *in cubiculum suum*. Να δηλώσετε τη κτήση χωρίς αυτοπάθεια.

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A. Οι μεταφράσεις δεν δίνονται για λόγους οικονομίας χώρου.

B1.

aequo:	aequiore
flumen:	flumina
urbem:	urbium
exilio:	exilii/ -i
dictator:	dictatores
domi:	domo
aperte:	apertissime
diēbus:	diei
Paucis:	pauciora
coniurationemque:	coniurationesque
nascentem:	nascenti
iste:	isti
neminem:	nullorum
amicis:	amice
sibi:	mihī

B2.

acceperunt:	accipe
est factus:	faciendo
secutus est:	secuturum, -am, -um esse/ secuturos, -as, -a esse
venisset:	veniret
quaereret:	quaerebatur
indignatus:	indignans
cognosco:	cognituri, -ae, -a sitis
aluerunt:	aliti (alti), -ae, -a erant
intellego:	intellectum iri
fugit:	fugiunto
perisse:	pereundi
emitteret:	emissu
futurus esset:	futurus fuisset
admissis:	admissus, -a, -um sit
reverti:	revertimini

B3.

flumen:	ονοματικός ομοιόπτωτος προσδιορισμός, παράθεση στο Alliam
legionibus:	υποκείμενο της αφαιρετικής απόλυτης μετοχής <i>deletis</i>
propter praedam:	εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός που δηλώνει το εξωτερικό αναγκαστικό αίτιο στο <i>fuerat</i>
domi:	γενική ως επιρρηματικός προσδιορισμός που δηλώνει τη στάση σε τόπο στο απαρέμφατο <i>non esse</i>
diēbus:	αφαιρετική οργανική του μέτρου ή της διαφοράς στο επίρρημα <i>post</i>
se:	υποκείμενο του απαρεμφάτου <i>non esse</i> , ταυτοπροσωπία, έχουμε λατινισμό του ειδικού απαρεμφάτου
sententiis:	αφαιρετική οργανική του τρόπου (ή του μέσου) στο ρήμα <i>aluerunt</i>
non credendo:	απρόθετη αφαιρετική γερουνδίου που δηλώνει τον τρόπο στο ρήμα <i>confirmaverunt</i>

perisse: ειδικό απαρέμφατο ως αντικείμενο του ρήματος *credita est*
cum amicis: εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός της κοινωνίας στο *futurus esset*

B4. «quod Nasica tam aperte mentiebatur»: δευτερεύουσα ουσιαστική αιτιολογική πρόταση, η οποία εξαρτάται από τη μετοχή *indignatus* της κύριας πρότασης (μετοχή προερχόμενη από ρήμα ψυχικού πάθους). Εισάγεται με τον αιτιολογικό σύνδεσμο *quod* και εκφέρεται με Οριστική επειδή δηλώνει αιτία αντικειμενικά αποδεκτή, χρόνου παρατατικού (*mentiebatur*) για να δηλώσει τη διάρκεια στο παρελθόν. Λειτουργεί ως αντικείμενο στην μετοχή *indignatus*.

«ut eam postero die repente in eum locum emitteret»: δευτερεύουσα ονομαστική βουλητική πρόταση. Εισάγεται με τον βουλητικό σύνδεσμο *ut* (επειδή είναι καταφατική). Εκφέρεται με Υποτακτική, γιατί το περιεχόμενο της είναι κάτι το επιθυμητό και συγκεκριμένα με υποτακτική παρατατικού (*emitteret*), γιατί εξαρτάται από ρήμα ιστορικού χρόνου (*praecepit*) και εκφράζει το σύγχρονο στο παρελθόν. Έχουμε ιδιομορφία στην ακολουθία των χρόνων, γιατί η βούληση είναι ιδωμένη τη στιγμή που εμφανίζεται στο μυαλό του ομιλητή και όχι τη στιγμή της πιθανής πραγματοποίησής της (συγχρονισμός της κύριας με τη δευτερεύουσα πρόταση). Λειτουργεί ως αντικείμενο στο ρήμα *praecepit*.

B5. «non aequo iure divisam»: Ανάλυση: *quae non aequo iure divisa erat*

B6. Nasica interrogat num ille sibi ipsi non credat

B7. Tum Ennius indignatus Nasica tam aperte mentiente...inquit

B8. «si in hunc animadvertissem, crudeliter et regie id factum esse dicerent.»:

Ο υποθετικός λόγος ανήκει στο β' είδος και δηλώνει το αντίθετο του πραγματικού. Πιο συγκεκριμένα, η υπόθεση αναφέρεται στο παρελθόν, αφού εκφέρεται με υποτακτική υπερσυντελικού (*animadvertissem*) και η απόδοση αναφέρεται στο παρόν, αφού εκφέρεται με υποτακτική παρατατικού (*dicerent*).

Α' είδος: υπόθεση ανοικτή στο παρελθόν: *si in hunc animadverti, crudeliter et regie id factum esse dixerunt/-ere*.

B9. «quod imperandum militibus esset»: *quod is deberet militibus imperare*

B10. Ob, per praedam/ ex praeda

B11. in cubiculum eius

Επιμέλεια:

Ζερβουδάκης Νίκος • Μαυρακάκης Μανόλης • Ξημεράκη Κατερίνα • Τζάνου Χρύσα
Ψαράκη Μάρω • Ψαρουδάκη Χριστιάννα